

עו:

השובר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה

עין משפט
נר מצוה

מסורת הש"ס

(ב) גבר ר"ף ור"ש אחר
ר"ה ונחמקו קשה, (ג) ג' ו
אחר ד"ה שור, (ד) ו
ד"ה והלכתה, (ה) ו
דקל, (ו) ו
הולין, (ז) ד"ה שלמה,
(ח) ו
ד"ה מוספת מדה, (ט)
ד"ה מוספת, (י) ו

הגהות הב"ח

(א) ר"ה אידכר ור"י
עבד קלח, ר"י עבד מוחר
בעבד כוכים מלחא
פ"י ואל דוסן דקף מ"ו:

דגנפא דלישא. שפה של עישה סביבות פיה כדי שתקבל מים הרבה ויעברו הרותחין על שפתה: כבולעו. כענין שנלעו שפת הדוד את האיסור ופליטה: מה בולעו בנילוות. לאו בולעו אלף ע"י ניליות שיתו הרמימות שם ולא הכנסה לחוך יורה אחרת בשעת נילית האיסור: כך בשעת פליטה אע"פ שלא הכניסה לחוך יורה אחרת הו"ל ונתמלאת פיה יפה ונעלה ניליות על שפתה ופולט. ומיהו דגנפא כענין משום דלי לאו הכי דלמא לא הוה מסקא ניליות על השפה כהא זימנא אבל איסור הנחשלת בה פעמים הרבה אם לא העלה ניליות כל שעה העלה פעם אחת: ונעלה. אע"פ ששפה וי"א ששפחה כגדל זמר שאינה חלק ומעביר שמנוניתה: שאין בה גומות. כענין רחבה שלא כהא שמנונית כגומא: ולאכול בה זונן. אבל דבר רוחא אסור לחמוך בה עד שיגעילנה כרוחמין וכלי ראשון כדלמחין בכל שעה (פסחים ל: לענין חמץ בפסח: ט"ז). נעלה. שבור מלכא. עובד כוכים היה: מר קיס לי כנזים. רב יהודה מבר א"י כי שהוא פרוש ולא יאכל דבר איסור אלא כך אינו מוחזק שמהא פרוש כל קי: מלי עבדא כאורסא. דך פרכינא למחור נשים לאכסנאם וכששיגרו להם בלילה שעבר קיבל בא"י ורב יהודה לא קיבל:

הדרן עלך השובר את הפועל
וסליקא לה מסכת עבודה זרה

כיון דאין תשמיש קבוע ע"י האור כפי שהעלה וכן בירושלמי דאמר הדא דמימא כסין קטן אכל כגדול כפי ליון ויש לדחות אותה ראי' דוקאמל התם מהא דקאמר הסין שפה והיא טהורה כ"י אלאמא משמע דלחיי לזון ונזון ליכא חילוק בין תשמישו ע"י האור בין חין תשמישו ע"י האור ומפרש הר"ר אלהן בירושלמי כן הוא הדא דמימא כסין קטן שאין רגילות להיות בה גומות ואין בולעו בגומות וסגי כענין דקרקע אכל סין שדרן לרביה ליון דנענעה בקרקע אינו מועיל לשפך ולהעביר האיסור הנדבק בגומות הלכך אפילו לחמוך בה זונן לרביה ליון ולא כפי שהעלה אפילו לזון משום דלא מהני הגעלה אלא להפליט האיסור הנלוו בחוץ הסין אלא לא מהני להעביר איסור הנדבק והשפוף בקרקע מהני להעביר איסור הנדבק ואין מקנה להעביר איסור הנדבק רק ע"י ליון ומ"מ נדחת הרביה דר"ת מן בירושלמי דלא מיירי כלל בתשמישו על ידי האור ורבינו ברוך מיישב כהניא והכי פירושא דהא דמימא כסין קטן שאין תשמישו ע"י האור וסגי כענין דקרקע אינו מועיל לשפך ולהעביר האיסור הנדבק בגומות הלכך אפילו לחמוך בה רוחא כן נראה למורי לישב פירוש רבינו ברוך ואומר מורי דהא דקאמר כהא נענעה עשר פעמים בקרקע היינו דוקא בקרקע קשה שהיא מעברת השומן ושפה אלא לא רכה שאינה מעברת השומן וגם לא קרקע קשה יותר מדאי ודוקא נקט קרקע ולא אכל ולא אפר ולא קרקע רכה: מה דעבדת באורחא. פ"ה ששיגר להם שמי שפחות רב יהודה רב קבלה ובא"י קבלה ונראה דלא מטא כזה שעדיין היה עבד קלח (א) שמעוכב גט שמחור כדלמחין פרק עשרה יוחסין (קידושין דף ע"ו):

בא"י כר טובי כרמות רוחיה לא שקיל גיטא דחירותא: הדרן עלך השובר את הפועל וסליקא לה מסכת עבודה זרה

הדרן עלך מסכת עבודה זרה והדרן עלך. דעתן עלך מסכת עבודה זרה ודעתך עלך. לא נתנשי מינך מסכת עבודה זרה ולא תתנשי מינך לא בעלמא הדרן ולא בעלמא דאית:

אמר בן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אמתנו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא. חנינא בר פפא רמי בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רכיש בר פפא סורחב בר פפא אבא בר פפא דרו בר פפא:

העבר נא יי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל. ונהיה כלנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך: מאויכי תחכמי מצותיך כי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בחקיקי למען לא אבוש: לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חיינתי: ברוך אתה יי למדיני חקיקי: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משכימים והם משכימים. אנו משכימים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים. אנו עמלים ומקבלים שחר והם עמלים ואינן מקבלים שחר. אנו רצים והם רצים. אנו רצים לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת. שחית אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחזי ימיהם ואני אבטח בך:

יהי רצון מלפניך יי אלהי בשם ששנורתי לסיים מסכת עבודה זרה בן תעורר להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסייםם ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולזרעי שלא תמוש התורה מפני ומפי זרעי וזרעי זרעי עד עולם. ותתקיים בי בהתהלכך תנחה אותך בשבבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך. כי בי ירבו ימך ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה בשמאלה עשר וקבוד: יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא. ולאחיא מתאי. ולאסקא לחיי עלמא. ולמבנא קרתא דירושלם. ולשכלל היכליה כגוה. ולמקער פולחנא נוכחא מארעא. ולאחבא פולחנא דשמיא לאתריה. ומליך קדשא בריך הוא במלכותיה ויקריה. ויצמח פרקנה ויקרב משיחיה. בתיכון וביומיו ובתיכון דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן. יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמא. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא בריך הוא. לעלא מן כל ברכתא וישירתא תשבחתא ונחמתא דאמירין בעלמא. ואמרו אמן: על ישראל ועל רבנן, ועל תלמידיהו ועל כל תלמידי תלמידיהו, ועל כל מאן דעסקין באורחא. די בארתא (קרישא) הדרן ודי ככל ארת ואתר. יהא לחון ולבון שלמא רבא חנא וחסדא ורחמי וחי אריכי ומזוני ריחי ופרקנא מן קדם אבוהון די בשמיא וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן: עושה שלום במרומיו הוא ברחמינו יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

(*) פי' הגון על זה תמצא בספר החיים שחיבר אחי הגאון מהר"ל מפראג בספר זכיות ח"א פ"ג, (** בסימא וסוף תשובת הרמ"א ז"ל וכן בסוף ישי"ש בב"ב כתוב רמזים על הזכרת שמות הללו.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones